СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 72. Джерзи Сиpermalink Ситі, Н. Дж., вівторок, 27 березня, 1934.

VOL. XLII. No. 72. Jersey City, N. J., Tuesday, March 27, 1934. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ ВІДВЕРНУВ АВТОВИЙ СТРАЙК

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відвернув заповіджений на понеділок страйк робітників автомобільних фабрик. Вдалося це президентови по довгих конференціях з представниками автомобільних фабрикантів і робітників. По конференціях президент видав заяву, в котрій зясував головні висліди переговорів.

Представники фабрикантів признали робітникам право до колективних переговорів за умови праці через своїх представників, свобідно вибраних. Колиб робітники вибрали більше як одну групу для свого представництва, то в переговорах мають брати участь представники кождої групи відповідно до числа робітників у групі. Для автомобільного промислу мається негайно створити відповідну раду, яка має полагоджувати всі спірні справи промислу.

Угода полагодила теж цілу низку інших справ, звязаних з веденням бизнесу, які досі були предметом завзятих спорів між робітниками й фабрикантами.

СЛІДСТВО НАД „МОЗКОВИМ ТРОСТОМ".

ВАШИНГТОН. — Д-р Вілієм Вірт, суперінтендент шкіл у місті Ґері, в стейті Індіяна, зложив сензаційну заяву, що прибічні дорадники президента Рузвелта, так званий „мозковий трост", задумують захопити абсолютну владу над Злученими Державами. Мовляв, по „Керенськім", за якого представляють Рузвелта, має незадовго обняти владу якийсь американський „Сталін".

Конґресмен Булвинкел з норт Каролайни заповів, що він внесе в конґресі резолюцію про розслід цеї заяви.

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ СТРАЙК ТАКСІВОК.

НЮ ЙОРК. — Не зважаючи на гострі загрози міського мейора Ля Ґвардії, що здушить усякі нові заворушення страйкуючих шоферів таксівок, шофери знов допускалися в неділю нових нападів на страйколомів та їх авта.

Шоферів авт обкидали камінями, які били шиби в автах та калічили людей, що в них їхали. Коли поліція мішалася в бійку, обривалося дещо і їй хоча шофери уникали отвертих бійок з поліцаями.

Мейор знову закликав до себе лідерів страйку та зажадав від них вияснення заворушень.

СЕНЗАЦІЙНІ КРАДІЖИ.

ВАШИНГТОН. — Невислідженi досі злодії вломалися до шаф з памятковими медалями, зложеними в честь „Незнаного Жовніра" на жовнірськім цвинтарі в Арлінґтоні, та забрали багато медалів і інших памяток.

У Ню Йорку якийсь злодій вибив вікно в ґалеріях Гамера та забрав з вистави виставлений на продаж висаджений дорогими камінями меч Романових. Поліція припускає, що злодій кермувався російським патріотичним чувством.

ВІДЛИВАЮТЬ НАЙБІЛЬШИЙ ТЕЛЕСКОП

КОРНІНҐ (Ню Йорк). — У фабриці скла Корнінґ Глес Воркс відливають тепер величезне зеркало, що має бути вжите до далековиду в департаменті звіздяної фізики в Каліфорнійськім Інституті Технольоґії.

Має це бути найбільше зеркало в світі. До відливу вжито 20 тон скла розтопленого до горячі 2,400 ступнів Фаренгайта. 35 робітників працювали без перерви, відливаючи це зеркало. Хоч при відливанню зроблено кілька похибок, то проте керовник відливання має надію, що зеркало таки вдасться.

Вся робота коло виробу того телескопа забере три роки.

ЯК ДОВГО ЖИЄ БАКТЕРІЯ?

БЕРКЛІ (Каліфорнія). — Д-р Чарлз Липман, професор фізіольоґії ростин у Каліфорнійськім університеті, переконався, що бактерії, які він знайшов у пірамідах Інкасів, ще живі.

Піраміди ці були збудовані 800 до 1,400 літ тому. Професор робить тепер досвіди, щоби знайти основу для довгоживучости цих бактерій.

ЗАСУДЖЕНА ЗА ВБИВСТВО НЕВІСТКИ НА 25 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

ШІКАҐО. — Суд засудив на 25-літню вязницю д-ра Алісу Линдсей Вайнкуп, яку кілька днів тому присяжні судді признали винуватою вбивства її невістки, пані Рети Вайнкуп.

Засуджена приняла присуд спокійно, хоч він значить стільки, що присуд на досмертну вязницю.

Її кара може бути зменшена до 16 літ, якщо вона буде заховуватися добре. Колиб це зроблено, то й у такому випадку вона при виході з тюрми мала би 79 літ життя. Лікарі не заповідають їй дожити до такого віку.

ПОЯВА ДИВНОЇ НЕДУГИ.

Понад двіста осіб у Норт Порт (Лонґ Айленд) захорували на недугу, котрої лікарі не можуть розпізнати. Між хорими є багато дітей. Лікарі припускають, що ця недуга розходиться через міські водопроводи, та радять мешканцям міста переварювати воду й молоко перед споживанням.

НЕВДАЛИЙ ҐРАБУНОК.

До канцелярії „Інтерборо Нюз Ко". в Ню Йорку прийшла в пятницю ввечір, коли компанія відбирала від власників стояків належитість за журнали, шайка бандитів, узброєних у револьвери, машиновий кріс та обрізані рушниці. Касієр успів потиснути алярмовий ґузик. Як бандити вчули рев чотирох ґудків, утекли.

МАҐІСТРАТОВИ ЗАФАНТУВАЛИ МЕБЛІ ЗА НЕЗАПЛАЧЕНЕ КОМІРНЕ.

В Мілославі (Познанщина) трапилася така історія. Маґістрат в Мілославі не має власного будинку і віднаймав льокаль у базарі. Від 2. літ мілославський маґістрат не платив комірного. Залеглости, що зросли з тієї причини, переходили суму 2,000 зл. Власник дому вноминався кілька разів за комірне, а коли всі упімнення не дали ніякого висліду, вніс до суду позов. Коли умова найму скінчилась і маґістрат розпочав переносини, у хвилині коли кілька робітників почали виносити меблі, власник дому зафантував маґістратови машини до писання та ще деякі меблі у застав за залегле комірне. Вкоротці прийшла поліція, списала протокол і домагалася звернути маґістратови забрані меблі. Власник опирався і щойно по довгих торгах погодився з маґістратом.

БОРОТЬБА ЗА БУКВАР.

У деяких чеських школах введено т. зв. ґльобальну методу навчання. Метода ця полягає на тому, що дитина вчиться читати відразу цілі слова, а не відокремлені букви, як це зрештою переводиться у всіх початкових школах. Квестія цього навчання викликала голосну дискусію в педаґоґічних і батьківських кругах. Учительство поділилося тепер на два табори: одні за ґльобальну, а другі за елементарну методу. Як закінчиться ця безкровна боротьба та котра сторона вийде побідною, годі покищо передбачити. Покищо фактом є, що прихольників старої методи навчання є більше і з того приводу є великий попит на букварі. На тому двобою очевидно найкраще виходять книжкові видавці.

ЗГОРІЛА ДИТИНА.

В селі Гормово, пинського повіту, залишена без опіки старших два й піврічна дівчинка, Лідія Гривальчук, підійшла до печі, в якій горів вогонь і на ній загорілось убрання. Хоч на її крик збіглися сусіди, що вогонь погасили, то дівчинка так жахливо попеклася, що кілька годин пізніше померла в жахливих муках.

ЛИСТ ІЗ СОВІТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПРО ГОЛОД.

„Ми пережили дуже тяжкі часи. Весною 1933. року був у нас на Україні страшний голод. Люди мерли масово. В нашому селі, яке мало 1,050 нумерів, померло більше як 3 тисячі осіб. Люди їли людей, переважно старші їли дітей. Прийшло до того, що не можна було піти на друге село, бо по дорозі нападали голодні, вбивали та їли. Траплялося й таке, що з людського мяса робили ковбаси і продавали на ярмарку. Коти і пси поїли були всі до одного і треба було перейти кільканацять сіл, щоби стрінути якого кота або пса, котрий хіба якимсь чудом вратувався перед шлунками голодних. Цього року давали за один трудодень по 2 кільограми жита. Хто молодший та здоровий, то, перепрацювавши 100 днів, дістав 200 кільограмів жита; але хто старший і має більшу родину, тому напевно загляне ґолодова смерть в очі. Мені призначили 530 рублів податку і 100 кг. жита, але грошей годі звідкинебудь розстаратися. Люди втікають з України, залишаючи цілий свій дорібок. Добру хату можна купити за 25—30 рублів. Ох, коби ви зрозуміли, як тут важко жити. У нас в колективах так гостро карають, що як хто вкраде кільо або два хліба, то його карають 5—6 літами тюрми і засланням з України. Більше про наше мученицьке життя напишемо другим разом. Прошу відпишіть, як ви всі жиєте та чи здорові батько і решта рідні. Поздоровляю вас усіх з Різдвом Христовим. Ваш брат Михайло".

ТРАҐІЧНИЙ ВИПАДОК В ЧАСІ ГОСТИНИ.

В помешканні побережника лісів Плянта Мурована, пинського повіту, Дмитра Подушкіна зібралися гості, яких господар частував вечерою. Коли вечера вже наближалась до кінця, ввійшов до помешкання адміністратор лісів і накавав побережникови йти з ним до ліса. Подушкін вийшов до другої кімнати й одягнувшися, став перед зібраними гістьми жартувати, маніпулюючи рушницею. При тому якось зачепив подертим рукавом за курок і стрілив. Наслідки були жахливі: куля попала в присутню дівчину Апольонію Палівчиківну, яка ще перед прибуттям лікаря, за яким післали, померла. Так траґічно скінчилася гостина в побережника.

ПОПАРИВСЯ НА СМЕРТЬ.

Траґічний випадок трапився в селі Старий Яжів, пов. Яворів, у Михайла Борового, якого 4-літний синок з браку догляду впав з печі в баняк з борщем і попарився на смерть.

БЕЛЗЬКИЙ РАБІН У ЯВОРОВІ.

Два тижні гостював у Яворові славний белзький рабін, Арон Роках. На той час позїздилися до Яворова багато хуситів з ріжних, навіть далеких міст, вносячи з собою в життя Яворова багато своєрідної екзотики. Белзький рабін славиться між Жидами як дуже вчений і чудотворець, і тому його помешкання було постійно переповнене прохачами.

ҐНУЧКЕ СКЛО.

Відомому молодому англійському винахідникови Джанови Бордови, вдалося виробити ґнучке скло. Скло таке можна гнути на всі боки, як тонку бляху, і воно не тріскає. Від сьогодні такі порівнання, що „розбився на куски, як скло", що „крихкий, як скло", — перестануть існувати. Ґнучке скло має ще й ту прикмету, що є дуже добре в першу чергу до самоходів, залізничних вагонів і літаків.

УВІКОВІЧНИВ СВОЄ ІМЯ КОШАМИ НА СМІТТЯ.

У січні Париж обходив цікаву річницю, а саме 50-ліття, відколи в Парижі почали вивозити точно кожного дня сміття, через що кожного дня замітано вулиці та подвіря в каменицях. Розпорядок цей видав тодішній комендант паризької поліції, Побель. Він то видав розпорядок, щоби кожна камениця купила собі кілька коштів, які мали зсипати мешканці сміття з цілого дня. Кожної ночі коші зі сміттям забирали окремі вози і вивозили за місто. Його то іменем хтось дотепний назвав ці коші і відтоді всі каменичні сторожі називають коші на сміття іменем вже покійного сьогодні коменданта поліції. Як бачимо, то комендант цей увіковічнив своє імя в дуже оригінальний спосіб, але здається, що нема такого смертельника, який завидував би йому цеї популярности.

НОВА ФІНАНСОВА АФЕРА У ФРАНЦІЇ.

Паризькі часописи пишуть, що в Парижі викрили нову фінансову аферу. Ото переведена останніми днями ревізія книг у дирекції товариства паризьких підземних залізниць виявила низку підозрілих позицій, яких дирекція не вміла вияснити. Йде про 35 міліонів франків, які правдоподібно забрали члени заряду на приватні цілі. Льокаль дирекції „Метро" опечатано. Переводять дальше подрібно ревізію книг, щоб устійнити висоту здефравдованих сум. Члени заряду є під стислою обсервацією поліції.

НІМЕЦЬКА ВИПРАВА В ГІМАЛЯЇ.

В березні виправляється до Нанга Парбат у Гімаляях нова німецька експедиція під проводом Віллі Меркля, що вже раз був там. Фінансують цю виправу ріжні німецькі товариства. Експедиція складатися буде з вісьмох членів, між ними двох учених, одного лікаря і знаменитого альпініста Ервіна Шнайдера. Командантом головного табору буде інспектор державних залізниць із Берліну, Гайнц Бавмайстер.

КАЛІНІН КОНТРОЛЮВАВ СОВІТСЬКУ УКРАЇНУ

ЛЬВІВ. — „Новий Час" подає за московською „Правдою", що Калінін обїздив совітську Україну. Відвідуючи колхоз „Радянка", питав „всесоюзний староста" колхозників, скільки вони заробляють. Перечисливши збіже на гроші, Калінін говорив: „Показується, що ви заробили по 200 рублів золотом. То мало. Щоб жити культурно, треба в крайній мірі вдвоє більше". Оглянувши колгосп, написав Калінін у книзі колгоспу „Телята виглядають добре".

Як виглядають люди на совітській Україні, про те Калінін не згадав, бо це для Москви не цікаве. Чого Калінін шукав на Україні? Чи не приїхав на контролю, щоби прислати на Україну ще більше Постишевих?

„ЗАЛІЗНА ОСТРОГА" — СТРІЛЕЦЬКА ОПЕРЕТА ГАЙВОРОНСЬКОГО.

ЛЬВІВ. — [illegible]тр ім. Тобілевича придбав для свойого репе[illegible]у оперету з життя Українських Січових Стріль[illegible]в (Усусусів) з 1916 року. Лібрето до оперети „Залізна Острога" написали А. Лісевич і А. Курдидик. Музику скомпонував Михайло Гайворонський.

„Залізна Острога" це велика цінність для театрального репертуару, а для громадянства дорогий спогад славної традиції. Премієру цеї оперети відограє театр ім. Тобілевича в квітні.

ЗА ПОЗИЧКУ „РІДНІЙ ШКОЛІ".

ЛЬВІВ. — Головна Управа „Рідної Школи" розписала внутрішню позичку на суму 250,000 злотих, виходячи зі становища, що сьогодні справа помочі „Рідній Школі" є справою „бути чи не бути" для нашої нації. У звязку з тою позичкою краєва преса містить кождого дня списи тих осіб, що дають позичку, як і заклики ось-такого роду: „Хай кождий стільки дасть, що може, що йому совість диктує, його національна честь і почуття обовязку".

ПОЛЬЩА ВИКИДАЄ ЧЕХІВ.

ВАРШАВА (Польща). — З кождим днем загострюються відносини між Польщею і Чехословаччиною чимраз більше. На протязі останнього тижня польська влада видалила з Польщі 18 визначних чеських горожан і заборонила в Польщі циркуляцію трох чеських ґазет, між іншими й ґазету „Ческе Слово", орґану чеського міністра закордонних справ, Бенеша.

Все те має бути відплатою за здогадне переслідування польської меншини в Чехословаччині. Тим напруженням польсько-чеських відносин дуже зажурена Франція і вона взялася годити посварених. Але ледви чи з того що вийде.

ПОЛЬСЬКІ СТУДЕНТИ БРАТАЮТЬСЯ З МАДЯРАМИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Перед статуєю Великої Мадярщини і статуєю Словаччини відбулася протичеська маніфестація з нагоди побуту польських студентів. Польські студенти взяли участь у тих демонстраціях і висказали прихильність до мадярських побажань, щоби границі Мадярщини сусідували з Польщею, та заявили, що вже ніщо на світі не розлучить таких приятелів як Мадяри і Поляки.

НАСТУП НА УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВИ.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Йде наступ чеських аґрарників і москвофілів на український кооперативний рух на Закарпаттю. Як одні так другі замісць підносити наш нарід економічно, баламутять його москвофільською пропаґандою.

АВСТРІЯ АВТОКРАТИЧНОЮ ДЕРЖАВОЮ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Вже виготовлено нову конституцію для Австрії. Якщо вона ввійде в життя, то Австрія стане найбільш автократичною державою в Европі. Австрія, як кажуть, готова стати протидемократичною, клерикальною і фашистівською державою. Перший артикул конституції говорить, що вся влада походить від Бога, а досі було сказано, що влада походить від народу. Упривілейованою церквою буде церква римо-католицька. В її руках будуть усі релігійні й виховні справи. Буде пять палат, які будуть займатися державними справами. Наради палат будуть тайні. Вся влада буде скупчена в руках президента, яким може в кождій хвилі стати один з Габсбурґів. Це все виглядає на абсолютизм, та є такі, котрі кажуть, що це страшне тільки на папері, бо в дійсности демократичні засади далі будуть задержані.

ТАК, ЯК МУСОЛІНІ ПРИКАЗАВ.

РИМ. — Вибрано 400 кандидатів до парляменту. По правді шкода було вибирати, бо вибори відбулися так, як фашистівська влада наказала.

У ФРАНЦІЇ ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА.

ПАРИЖ. — По цілій Франції неспокій. По містах іде завзята боротьба між лівими і правими. Є сотки ранених.

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КАМІНЬ ПРЕТКНОВЕННЯ

Ще раз і ще раз підкреслюємо, що У. Н. Союз не є ніякою церковною установою, а відділи У. Н. Союза не є церковними братствами. Вже крайня пора, щоби це всі відділові урядники і всі члени розуміли і до цього застосовувались. Таж уже в перших початках існування нашої організації, таки на перших зборах, було видигнене питання відношення Союза до религійних справ. І самі священики, що були тоді головно у проводі, виразно підкреслювали, що кождий Українець може і повинен бути членом У. Н. Союза, без огляду на те, якої він віри. Те становище У. Н. Союз завжди обстоював, навіть тоді, коли це коштувало його тисячі відтягненех від нього членів. Від того становища не відступить він і сьогодня, без огляду на те, з якого боку і з якої церкви не був би ведений на Союз наступ.

Головна канцелярія одержує зажалення, що на зборах деяких відділів члени зневажають одні одних за те, що одні є членами католицької, а другі православної церкви. Доносять теж, що у відділах, у яких є члени католики і православні, переходять більшістю голосів ухвали, якими змушується членів під загрозою грошевої кари бути на Великдень у якійсь церкви.

Всякі такі зарядження є незаконні, незгідні зі статутом У. Н. Союза. А позатим противні тому духови, яким є перенята наша організація. Орган нашої організації забирав і далі забирає голос у справах церкви, але тільки тоді, коли ті справи є політичної, національної ваги. В такий самий спосіб далі писатимемо про ті справи. І далі будемо висвітлювати ріжні церковні справи, наскільки вони звязані з нашими визвольними змаганнями, наскільки вони впливають на наше національне визволення, себто, чи йому пособлять, чи шкодять. Миж знаємо, що там на рідній землі є наша церква, як католицька так і православна, в ярмі Польщі й Москви. І як Москва так і Польща намагаються визискати і церкву для розкладу нашого народу. Та це є одна справа, щоби те все знати, а інша справа, чи розбивати свою власну силу, чи розбивати свої Союзові відділи, чи пхати ніж у серце один одному за те, що один хоче бути католиком, а другий православним, хоч один і другий є і хочуть далі бути щирими Українцями. Такого розламу неможе й не сміє бути між нами, Союзовцями, громадянами свідомими, культурними і поступовими, а разом з тим і добрими Українцями. Хто поступає інакше, той є ворогом нашої організації.

„КЛЯСОВИЙ ВОРОГ" У МУЗЕЯХ

Так, прийшла черга й до них. Зробивши чистку в комуністичній партії, в урядовім апараті тощо, висланці з Москви на Україні — Постишев, Попов та інші нарешті добралися й до музеїв. Булоб це смішне, колиб не було таке сумне. Колись Тарас Шевченко жалував, що

„Могили мої милі
Москаль розриває:
Нехай риє, розкопує,
Не своє шукає"...

Постишеви не мають часу на розкопування українських могил. Їм досить того, що є в музеях на Україні. Їм немиле минуле України, вони ненавидять нашу дідівщину, вони хотіли би, щоб Українці забули, „хто ми, що ми, чиїх батьків". А тому, що в українських музеях лежать матеріяльні докази того, що Україна була, що вона **боролася** за свою волю, московські большевики взялися й до музеїв.

В музеях на Україні вони знайшли „клясового ворога". Хто він є той „клясовий ворог"? Це все директори й службовці українських музеїв.

Музейні діячі — це особлива порода людей. Своєю посвятою, любовю до збірок вони нагадують аскетів-монахів. Не жалують вони труду для своєї улюбленої справи; для своїх збірок вони готові переносити голод і холод. Відомо, наприклад, що директор київського українського музею, професор Біляшівський, умер з голоду 1922 року, але не покидав до останньої хвилини працювати в музеї. Заслугами таких відданих музейній справі людей, як Біляшівський, як покійний Данило Щербаківський у Київі, як професор Д. Яворницький у Катеринославі, українські музеї були вратовані від руїни, крадіжі й занепаду. Українські музейники на свою руку їздили по цілій Україні і вишукували в згарищах панських палат і в селянських хатах усе, що було цінне для вивчення минувшини України: книги, рукописи, вбрання, всякі старинні річи.

Але, здається, прийшов кінець і для цієї музейної науки на Україні. „Чистка" зачепила також музейних діячів: їх визнано за „шовіністів" і „клясових ворогів", навіть коли це були члени комуністичної партії. В радянській пресі знаходимо, наприклад, таку звістку з Миколаєва над Богом, коло Чорного моря:

„Оце тільки недавно в миколаївському музеї революції викрито буржуазно-націоналістичне толкування історії жовтня на Україні. Член партії Лотоцький, що керував цим музеєм, популяризував українських контрреволюціонерів — Петлюру, Тютюнника, — а замовчував такий вирішальний момент у жовтневій революції, як спільна боротьба пролетарів Росії й України. Ніякого слова з творів Леніна і Сталіна не було у цьому музеї". (Комуніст, 27 грудня 1933 р.). Очевидно, директора Лотоцького виключено з партії і звільнено з посади за таке „недбальство". Бо Москві треба, щоби про боротьбу українського народу проти російських окупантів не було документів у музеях.

Також у Катеринославі (тепер Дніпропетровське), в серці Запоріжжя, є музей української старовини, головно запорозької. Але, пише „Комуніст", також тут „виявлено націоналістичне перекручення в роботі краєвого музею, що був огнищем націоналістичної агітації. Тепер провід музею змінено і зміцнено" (26 грудня 1933 р.).

Але це ще не кінець: „Клясовий ворог" засів також у музеях на Київщині. Там, пише „Комуніст", „український фашист Христовий разом з великодержавником Гіляровом в експозиціях і в ріжних виданнях насаджували український націоналізм і російський шовінізм" (15 січня 1934 р.).

За хитро-мудрою методою Постишевих, усі „фашисти", — Українець і Росіянин, — мали насаджувати російський та український націоналізм у згоді й порозумінні між собою!?

Отже музейну „контрреволюцію" викрито й знищено. Хто далі на черзі?

К. П.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА В ПОЛЬСЬКІЙ НЕВОЛІ

„СТАРОРУСИН" АПОСТОЛЬСЬКИМ ВІЗИТАТОРОМ.

Двотижневик „Перемога", який виходить у Львові, подає в 9 числі, з 1. березня, свої заввагі з приводу іменування Апостольського Візитатора для Лемківщини. Ті заввагі сконфісковано в найголовнійшій частині, а з того, що появилося друком, не сконфісковано говоцького того, що було передруком опінії польської півофіціяльної агенції „Всхуд", яка подає щодо цеї справи такі коментарі:

„Побіч Українців і москвофілів є ще третя сила: „старорусини" чи т. зв. „ґрупа Народного Дому", яка зорієнтувалася всецило на Польщу. Та ґрупа здобула й дальше здобуває цілі маси прихильників. Ренесанс старoруського руху такий сильний, що виявилося конечним креування окремого епископства на Лемківщині. Це тимбільше, що українське духовенство зачинає боротися з польськими настроями, які панують серед старoруських сфер. Апостольська столиця мусіла прийти до висновку, що треба занятися здецидоване становище. Рим понад усякий сумнів ствердив, що гіпертрофія розполітикування духовенства пороіджує ряди вірних гр. кат. церкви. Апостольська столиця здецидувалася на радикальний крок і покликала до життя станицю, яка у деяких випадках протиділала би виразний антикатолицькій акції українського духовенства. Треба признати, що інтерес католицького костела й інтерес держави зійшлися разом, а концепцію іменування апостольського адміністратора мусять державні чинники повитати з найбільшим признанням. Креування тієї станиці є рівнозначне з утворенням четвертого зверги греко-кат. епископства, але не з українським, а зі старoруським характером. При новім епископі буде утворена духовна семинарія і середня клясична гімназія. Апостольський Адміністратор, Нагорянський, буде залежний безпосередньо від Риму. Широкі маси старорусинів з того зарядження Риму дуже вдоволені".

Передавши той польський голос, „Перемога" стверджує, що при іменуванню Апостольського Візитатора для Лемківщини не заважували моменти католицького чи українського, національного характеру. Каже, що досі не було випадку, щоб Рим іменував постійного апостольського візитатора в епархії, у якій усі вірні є тої самої національности. Та кінчить тим, що те все сталося тому, що греко-католицька церква є немічна, бо при греко-католицькій епископії існують немов три окремі республики і між ними нема не то співпраці, але панує постійний воєнний стан.

Решту коментарів „Перемоги" польська цензура сконфіскувала.

З коментаря виходить, що цей новий удар, звернений в український народний організм під Польщею, був можливий головно тому, що нема спільної мови між трома українськими греко-кат. епископствами, та що кождий з епископів (митр. Шептицький у Львові, еп. Хомишин у Станиславові й еп. Коциловський у Перемишлі) творить свою окрему католицьку організацію на зразок середньовічних ґвардій.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ КАТОЛИЦЬКИХ ЕПИСКОПІВ У ПОЛЬЩІ.

Польська преса оголосила пастирський лист, підписаний 26 католицькими епископами, які живуть у Польщі. Між тими підписами видніють підписи львівського митрополита Андрія Шептицького, станиславівського епископа Григорія Хомишина і перемиського, Йосафата Коциловського. Той пастирський лист видано для піднесення „християнського духа в Польщі". Так заповідження. Та на ділі виходить, що в нім іде більше про піднесення „польського духа", про польську державу та охорону її влади.

В тім пастирськім листі, звернених до всіх католиків у Польщі, себто Поляків і Українців, підписанім теж українськими епископами, говориться про „нашу польську державу", про „польську душу" і про „польську будучність". Вже ті вирази надто ясно вказують, про що йшло авторам того пастирського листа. Тому вони теж так бояться „революційного духа" в Польщі, щоби той дух не розбив часом Польщі, яку вважається „нашою власною державою". Пастирський лист клеймує революційні пориви і болїє над тим, що „в нас деякі групи людей штучно воскрешують того духа".

В уступі про антирелігійні гасла читаємо таке:

„Це не є наші рідні, польські ідеї. З потребами і настроями польської душі вони не мають нічого спільного, та проте їх захвалюють як польську духоту дійсність". А далі: „Не можна польської будучини будувати на детронізації Бога, не можна допустити, щоби божевілля безбожництва вдиралося в польську душу".

В тім пастирськім листі порушено багато ріжних справ, які є наскрізь політичними. Навіть згадується в нім про замирення Польщі з Совітами. Католицькі епископи в Польщі, хоч ставляться ворожо до комунізму як ворога релігії, раді з зближення Польщі до Совітів і добросусідських відносин між Варшавою і Москвою. Кажуть навіть, що таке замирення причиниться до „закріплення європейського мира".

Отой пастирський лист, коли брати під увагу польський епископат, є на місці. Є він виразом великої відданости епископів польській державі й польському урядови. Це польська патріотична мафестація польських епископів. Але при чому тут імена українських католицьких епископів?

Ми розуміємо, що наш нарід і наша церква є під польським обухом. Ми розуміємо, що навіть може зайти така обставина, що католицька солідарність може вимагати солідарного виступу католицьких епископів Польщі, коли йде про оборону католицизму. Але та вимога не може існувати тоді, коли треба підносити „польського духа". Рим може наказувати українським католицьким епископам підносити спільно „християнського духа", але не може приказати підносити „польського духа", що дише ненавистю до всього, що українське, що має на своїй совісти міліони українських мучеників, що ще й тепер висилає на шибениці найкращий цвіт української молоді.

ЖИД ПРО ЖИДІВСЬКУ ПРОТИ-УКРАЇНСЬКУ ПРОПАҐАНДУ.

Протиукраїнська пропаганда жидівської преси в Лондоні заставила вже й декого з Жидів забрати в цій справі голос. Ґалицька українська преса візвала одноголосно жидівських провідників у Польщі, щоби вони дали докази „погромницької протижидівської акції" з боку Українців або щоб опрокинули провокаційні брехні про українські погроми жидівського населення в Галичині.

В тій справі забрав голос жидівський журналіст д-р Вурцель. Він закликає Жидів у жидівській ґазеті „Хвіля", видаваній польською мовою, щоби вони отямились і не робили основних помилок відносно жидівсько-українських відносин.

Д-р Вурцель стверджує, що „від часу переходу Галичини під владу Польщі Жиди зовсім перестали числитися з Українцями, як з чинником, що не має нічого до говорення в краю". Це уважає Вурцель помилкою Жидів. Далі твердить, що пануючий серед Жидів дух це підсвідоме психольоґічне легковаження й ображуючі відносини Жидів до Українців, котрих Жиди трактують зовсім як німий і глухий предмет для визиску, а Галичину виключно як терен господарського визиску. З тим духом мусять жидівські провідники боротись у власній суспільности, а також змінити основний погляд на український чинник, український нарід, його амбіції і можливости розвитку"... „Отсе на іншому місці в сьогоднішньому числі" — пише д-р Вурцель — „друкуємо слідуючу частину уступів з жидівської преси в Лондоні, уступів, які є ясними зразками ганебного накликування польських адміністраційних чинників проти Українців, а також найганебнішого очорнювання Українців перед світом. Жидівська преса позволяє собі напр. нападати на українську централю (Рев. Союз Укр. Кооператив), яка до сьогодні вдержує близькі торговельні зносини з великими жидівськими фірмами. Мало того: Жиди вже осібно очорнюють президента Української Парляментарної Репрезентації. Питаємо — каже д-р Вурцель — хто і звідкіля дає ті інформації лондонській пресі. І чи провідники галицьких Жидів не думають спростувати дотеперішніх брехонь і положити кінець тій протиукраїнській „Ґруель" — пропаґанді?".

— Пане, ви не маєте кого, щоби вважав на вашу крамницю, як ви відійдете?

— Ні. Та я ніде не віходжу.

— Так?! А я гадав! Бо саме тепер ваша жінка впала в ріку.

ВІДПОКУТУВАВ

(Оповідання з козацьких часів).

(5)

Тепер вона обіймила його за шию і стала палко цілувати.

— Даниле! Даниле! — лунало від хати.

Дівчина відскочила від козака, питаючи:

— Чи то ти Данило? Може то твій товариш кличе тебе?

— Даниле! Гоп-гоп! Даниле! — Дарчан гукав щораз ближче.

— Бог би його побив! — сказав Данило до дівчини. Цілком не в пору вибрався по мене.

Дівчина схилилася по збанок. Вхопила його, щоби набрати води і відійти.

— Він вже цілком близько, зараз буде тут, — сказала.

Запривода ще раз обіймив дівчину, ще раз притис до себе, ще раз поцілував і шепнув:

— Лишися тут, бо я ще маю тобі щось сказати. Спекаюся товариша будьяким викрутом і зараз вернуся сюди, до тебе.

Випустив з рук дівчину і побіг в сторону, звідки лунало:

— Даниле! Гоп-гоп!

Данило прибіг до Дарчана і питає:

— Може горить хата, що викрикуєш моє імя на цілу оселю? Чого кличеш? Що сталося?

— Що сталося? Стався білий день.

— Так що з того? Хібаж я сам не бачу, що вже білий день?

— Хібаж ти не знаєш, що вже пора далі їхати?

— Я ще не снідав.

— І я ще ні. Дівка поставила горшки на огні і кудись повіялася. Може нам не ждати аж прийде і запросить нас на снідання?

— Їхати без снідання? Я гадаю, що вона зараз надійде.

— А я гадаю, що найліпше буде, як ми самі запросимо себе. Возьмім горшки з вогню і погостім себе.

— Не ялося так... А що там в тих горшках?

— Троха вчерашнього мяса і нинішне молоко.

— На мясо не маю охоти. Возьмім з нашого запасу трохи каші і зварім.

— Забаримося. Ми вже повинні бути в дорозі. Лішпе скористати з готового снідання.

— Або я зобовязався заїхати до якоїсь мети на точно означену годину? — відворкнув Запривода. — Часу маю досить. Як не знайдемо бея завтра, то знайдемо його після завтра. Не станеться ніякe нещастя, як знайдемо аж за який тиждень... Я гадаю ні цілком не їхати. Ніч була дуже погана. Через тих мочимордів я сеї ночі майже ока не зажмурив. Вже сіріло, коли я ще не спав і придивлявся світа. Заки сяду на коня, хочу добре виспатися.

— А я гадаю, що ви хочете лишитися тут не на те, щоби спати, — замітив Дарчан, глумливо підсміхуючися.

— А чогож би, як не на те, щоби відпочати? — спитав Заприводa, троха сконфужений.

— Будете сердитися, як вам скажу мою думку.

— Я не такий, щоби курка не мала права подивитися на мене.

— Беру вас за слово. Не сердьтеся на мене, як скажу, що вам влізла в голову дівка.

— Як кого тягне побалакати з гарною дівкою, то се ще не доказ, що вона йому влізла в голову, — боронився Заприводa.

— А я вам кажу, що ви на найліпшій дорозі зробите якнайбільшу дурницю.

— Ви таких дурниць ніколи не робили? — спитав Заприводa, троха сердитий за те, що товариш неначе підслухав його думки.

— Як я робив дурниці, то не такі, щоби потому ціле життя каятися. Я баламутив дівчата, дівчата баламутили мене, та все кінчилося так, що одно до одного не прилипло, щоби одним одному було досмертним нещастям. Бувала хвилева дурійка, яка все кінчилася обпамятанням.

— Чиж я гадаю скінчити інакше?

— Скінчите інакше, бо вона не пустить вас. Опутає так, що з нею оженитеся.

— Не велике сталось би нещастя. Я й так вдовець... І ще замолодий, щоби жити без жінки. Я роззирався в наших сторонах, та не знайшов такої, що мені припала би до доби.

— Бачу, що ви справді вже вдурілиі!

— То хіба дуріють всі ті, що женяться?

— Колиж бо ви дурієте на вашу загибіль!

— А то чому? — як вільно спитати.

— Бо ся дівка, то шельма! — як вільно відповісти.

Заприводa стрясся. Дарчан відступив пару кроків, бо гадав, що кинеться на нього. Та Запорожець, як скоро спалахнув гнівом, так скоро успокоївся. Погадав собі, що Дарчан, котрий знає сі сторони, може справді не на вітер говорить. Подумавши хвилю, спитав:

— Знаєте що про неї?

— Знаю, що її батько Молдован, що колись був опришком, що зпід шибениці втік з Молдави і поселився тут. Знаю, що її мама Циганка, і мандруючи з Циганами, крала так, як крали всі з її ватаги. Знаю, що яблока падуть недалеко від яблони.

— Ся правда про яблока і яблінку не все свідчить, що дитина така, як її батьки.

— І ся дівчина не у всім така, як її тато і мама. Вони обоє мочиморди, вона не пе. За те вона не сотворена на жінку таких, як ми. Вона добра на любку до якогось часу. Доброю жінкою вона, як буде, то лиш який тиждень, найбільше два... Очевидно, ії муж не перший буде тішитися нею.

Останні слова знов розізлили Запорожця і він остро накинувся на Дарчана.

— Як би то була правда, то ви дали би мені докази на те. Ви мабуть лиш повторяєте сплетні заздрісних, або таких, що дістали від неї гарбуза... таких, яким вона не дала себе баламутити.

— Ви ще готові сказати, що з мене говорить заздрість, бо я від неї дістав гарбуза; що з мене говорить жажда пімсти, бо я її баламутив і відійшов, лиш поликаючи слинку.

— На таке виходить! — бовтнув Заприводa, щоби товариша вколоти.

— Отже я вам скажу таке: Я нераз був у Мікули, але з його донькою ні раз не балакав. Я й добре не придивився їй, бо все так склалося, що коли я сюди прийшов, також прийшов якийсь її коханок, і вона була з ним десь за хатою.

— Се ще не доказ, що сі сходини були грішні; що то справді був її коханок. Дівчина, дівчиною. Волить побалакати, може й пожартувати з яким гарним, жвавим хлопцем, як з таким бурмилом... і таким старим як ви.

— Коли ще не вірите, то скажу далі. Знаю козака Максима Приймича. То один з тих, що до неї заходять. Коротка правда довгої моєї розмови з ним така, що він її любить і, як вона думку, вона його. Він хоче засватати її, та вона не хоче, бо каже, що батько не дасть її нікому і вона мусить бути дома, щоби помагати мамі, боронити маму, коли батько пяний.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ХТО ВИНЕН?

У сенаті виголосив сенатор Гейстінґз довгу промову про страйки й інші клопоти підприємців з робітниками.

За зріст цих клопотів в останнім році сенатор винував уряд, головно президента Рузвелта. Мовляв, своєю політикою відбудови краю уряд наложив на нарід Америки плащ варята.

Це гарно сказано. Тільки, чи це доказує вину уряду? Чи плащ для варятів винуватий тому, що варят кидається? Або плащ винуватий за божевілля людини, якій цей плащ накладають? Або може той, що накладає плащ, винуватий?

Як сенатор такий невважний зі своїм язиком, то чи його виборці подумають, що він уважний зі своєю головою?

ПОКАЗЧИК ДОБРОБУТУ?

Доносять з Ріно, в стейті Невада, що головний бизнес міста росте. Головний бизнес там це давання розводів людям, які деінде не можуть їх дістати.

Дехто вважає зріст розводів за найкращий показчик повороту ліпших часів в Америці. Мовляв, хто думає про розвід у злих часах?

Ніхто не думає? А тут один гуморист каже, що якраз у злих часах богато людей про розвід думають. Бо в добрих часах муж міг би йти на ріжні забави й жінки не бачити, а в злих часах він засуджений постійно на її товариство. Про розвід він думає, тільки чи може собі на нього дозволити?

СПОСОБИ РАТУНКУ.

Як появилося донесення про зріст „розводових млинів" у Ріно, зараз реформатори стали кричати „Караул! Подруже в Америці валиться! Ратуйте! Замикайте ті розводові млини".

Як за кілька місяців стане дуже горячо, то чи не покричати нам тоді: „Поліція! Загибаємо через спеку! Розбийте всі термометри!"

ЖЕРТВА ВИРІВНУВАННЯ.

У Берліні перестала виходити ґазета „Фосіше Цайтунг", що має напис: „Заснована в 1704 році". По 230 роках існування ця ґазета перестала виходити. Причиною: політика вирівнування, заведена німецькими національними соціялістами.

Відомо, що якби людей уставити в ряд і казати їх височу вирівнати, до дехто при тому втратив би трохи своєї довжини. Та коби то ще не з голови.

ЗНОВ УСПІХ ЗАСІВНОЇ КАМПАНІЇ.

З наближенням весни большевицький симпатик у „Ню Йорк Таймсі" посилає свою правильну весняну депешу про успіх засівної кампанії. В зимі, як чутки про голод стануть занадто вперті, він знову пішле свою правильну депешу про успіх засівної кампанії. І так далі.

Як говорив Шевченко: Історія Росії — проста справа. Наперед панував Микита Такий. Він застав край у страшнім непорядку, але по тяжкім панованню лишив його богатим і упорядкованим. По ньому панував Микита Онтакий. Він застав край у страшній бідності й непорядку, але при смерти лишив його богатим і впорядкованим. По ньому панував цар Микита Онтакийто. Він застав край бідним і без порядку. Вмираючи лишив Росію богатою, впорядкованою й могучою. Його наслідник застав край невпорядкованим, бідним і слабим. Але... І так далі.

Сказав би Шевченко: Видно, що большевицькі симпатики добре вчаться російської історії. Схопили не тільки факти, але й самий дух.

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(8)

Переглядаючи далі рух членів Молодечого Департаменту за 1933-тий рік, знайдемо одну дуже важну позицію. Ми зауважимо, що 1,671 членів перейшли з Молодечого Департаменту до повнолітніх членів. Ця позиція має велике значіння для цілої нашої орґанізації. З одної сторони вона підтверджує, що, як я вже попередно згадав, Молодечий Департамент є тою резервою, без якої орґанізація не може як слід розвиватись, а з другої, ті молоді члени, перейшовши до старших, не тільки що збільшують число дорослих членів, але, що найважніше, вони додають тої свіжої і молодої сили, яка відмолоднює орґанізацію, а тимсамим зменшує загальне число смертности, що знов причиняється до підвишки оцінки грамот. Тих 1,671 членів зробили те, що 1933-тий рік може виказатись найбільшим числом членів у віці від 18 до 24 року життя, коли те число порівнати з числом членів у тому самому віці за яких останніх 8 років. Та говорячи про тих 1,671 членів, треба також згадати, що переважна частина кредиту за перенесення такого числа членів з Молодечого Департаменту до старших належиться таки самій організації, самому У. Н. Союзови. Вправді тут треба було вложити богато праці зі сторони відділових урядників, а зокрема секретарів, щоби переконати тих членів перейти до старших, і знов зі сторони головної канцелярії, щоби виконати той перенос, та в тому самому часі ми мусимо здати собі справу з того, що перенесення такого числа членів уможливила в першій мірі та ухвала, яку в тій справі перевела 18-та конвенція У. Н. Союза. Ухвала звучала, що У. Н. Союз признаватиме на протязі наступних чотирох років при переході до старших однорічну вкладку в клясі W на 1000 долярів для кожного члена, який був пять років у клясі І. Молодечого Департаменту. На підставі тої ухвали признано однорічну безплатну вкладку 1,614 членам, отже з усіх членів, перенесених до старших, тільки 57 не дістали тої безплатної вкладки, бо були закороткий час членами Молодечого Департаменту. З цього виходить ясно, що саме та ухвала причинилась до збільшення числа перенесених членів. Наскільки ми, головні урядники, відділові урядники та всі члени У. Н. Союза причинилися своєю роботою до тої ухвали, то це покаже щойно 1934-тий рік, коли то тим перенесеним членам скінчиться безплатна вкладка і їм самим прийдеться платити вкладки. Тут доперва покажеться наш сприт, наша енерґія й охота помогти нашій орґанізації. І вже заздалегідь треба звернути увагу, що тої енерґії й охоти треба буде виказати велику дозу, якщо нам залежить на тому, щоби придержати тих всіх членів при орґанізації. У. Н. Союз зі своєї сторони робить для молоді те, що, згідно з законом і статутом та серед даних обставин, є можливим виконати. Возьмім під увагу тільки ту ухвалу 18-тої конвенції, про котру щойно згадано. Орґанізація заплатила однорічну вкладку за 1,614 членів. Обчисляючи пересічно річну вкладку без ніяких фондів в клясі W на 1000 дол. для 18-літнього члена, яка виносить $15.87, і помноживши ту квоту через 1,614, дістанемо суму понад 25,000 дол. Це є поважна сума, на покриття якої члени не заплатять ані одного цента. А коли до того додати ще і ризико обезпечення, яке несе орґанізація на виладок смерти такого члена, то щойно тоді зможемо належно оцінити, як наша орґанізація йде назустріч молоді. У. Н. Союз не жалує того видатку, бо переконаний, що робить це в тій вірі, що той його учинок буде заохотою для інших вступати в члени; а для тих, що користають тепер з уділеної полекші, це буде заохотою остатись на далі в орґанізації. Отже признаючи ту однорічну безплатну вкладку, видаючи "UKRAINIAN WEEKLY" і висилаючи той тижневик безплатно для молоді, У. Н. Союз робить своє, а тепер приходить черга на працю зі сторони членства. Певно, що наша орґанізація раділаб, якби могла щось більше зробити для молоді, якби могла, наприклад, дати їй до розпорядимости такі приміщення, які відповідалиб вимогам часу і до яких вона могла би приходити з власної охоти та для власної приємности. Та розвязка того питання спочиває вже в руках самої молоді. Поширення ріжних привілеїв і полекш набуде залежатиме тільки від неї самої. Чим більше буде тої молоді в рядах У. Н. Союза, чим більше буде загальне число членів, тим більших привілеїв можна буде не тільки сподіватись, але і дістати їх.

Коли вже говоримо про ті полекші для молоді, то найважнішою полекшею, про яку так часто згадується, є справа виплати дивіденд. Як відомо, У. Н. Союз під теперішню пору не платить дивіденд; і коли взяти під увагу, що до нових родів обезпечення для нових членів прибуло досі лише незначне число членів, та зваживши і те, що перехід членів зі старого до нового роду обезпечення почався тільки в лютім 1933 року, то і не дивним стане, що тих дивіденд нема. Головно, коли йде про клясу E (20 YEAR ENDOWMENT), де така дивіденда найскорше належалась би, то треба зараз піднести той факт, що в тій клясі з кінцем 1933 року було обезпечених усіх членів тільки 319. Коли з тут наведених наглядних причин дотепер виплата дивіденд не могла наступити, то це ще не означає, що таких дивіденд не може бути в будучнині. Та це знову залежить від самої молоді, бо наскільки на протязі наступних років число членів у нових родах обезпечення збільшиться відповідним числом нових, молодих членів, то з певністю виплату дивіденд можна буде провести в життя.

Згадуючи про 1,671 членів, які перейшли з Молодечого Департаменту до старших, мушу ще пригадати, що, не вчисляючи тих членів, які матимуть 18 років у 1934 році, осталося біля 300 членів в Молодечому Департаменті, які ще в 1933 році покінчили 18 років, або і більше. Тих усіх членів треба негайно перенести до повнолітніх членів, бо інакше вони наражуються на втрату членства через суспензу, маючи на увазі, що, згідно зі статутом нашої орґанізації, член кляси І. Молодечого Департаменту не може оставатися членом тої кляси по укінченню 18 року життя.

(Далі буде).

— Ні, пана директора дійсно нема дома.

— Коли так, то він мусить бути дуже розсіяний. Я щойно бачив у вікні його голову, себто він уже такий забудько, що пішов кудись без голови!

—o—

— То ваш портрет, пане Копильчук?! Та ви на цьому портреті виглядаєте щонайменше пятнадцять літ старші.

— Я нарочно казав так маляреви малювати, щоби портрет довго видержав.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАРІКАЮТЬ НА ЛИТОВСЬКУ БРУТАЛЬНІСТЬ".

Польські ґазети в Америці лямєнтують в останніх тижнях зприводу „брутального" переслідування польської школи на Литві. Кажуть, що литовська поліція арештувала польську учительну Буковську за те, що вчила польські діти.

Нам, Українцям, то аж на сміх збирається читати таке в польській пресі, себто в тій, яка промовчує постійно все те варварство, з яким наступають Поляки на українське культурне життя під Польщею.

Вони мають відвагу робити закиди Литві, коли вони дійсно облудно й брутально зломили заключений з Литвою в 1921 р. Сувальський договір, де Польща погодилася, що Сувальська ґубернія має належати до Литви. А як тільки Литва забрала трохи війська з Сувальської території, то Поляки нагнали свого війська і заняли ту землю та прилучили до Польщі.

Тепер можна оглядати в литовськім музею в Ковні отой історичний документ, який Польща підписала в справі Сувалків і який так ганебно зломила.

А скільки би то томів можна виписати, колиб хто зібрав матеріяли, звязані з мучеництвом українського народу під Польщею. Яка була би це цікава книга, колиб тільки зібрати те, що відноситься до руїни українського шкільництва під Польщею. Оту брутальність треба би виявити перед світом. Польща виплакала свою долю. В світі уважали її як мученицю, „брутально" поневолену, а тепер пора виказати її дійсну брутальність.

Семен Рудакевич.

—:—

„НАШ ЛЕМКО".

Недавно отримав я зі Львова кілька оказових чисел часопису **„Наш Лемко"** (адреса: Львів, Руська 18). З тим „Нашим Лемком" пішов я між наших братів Лемків і просив їх запринумерувати собі цей часопис для себе, або для своїх родин у краю. Мушу зазначити, що багатьом цей часопис дуже сподобався і вони обіцяли його запренумерувати. А один з них, громадянин Василь Костура, заплатив сам пять передплат для своєї родини, а одну дістав від свого кума, отже разом вислав аж 6 передплат. Я думаю, що варта про таку справу згадати в нашій „Свободі", бо її читають наші Лемки. Ануж знайдемо в Америці кілька тисяч Лемків, що забажають освідомити нашу Лемківщину та допоможуть висилати тамтуди українські часописи і українські книжки.

Теодор Грицик,
Ембрідж, Па.

—o—

ЧУДЕРНАЦЬКЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

Вже кілька тижнів розголошувано в нашій місцевости*), що у нас має відбутись краєве весілля. Священик кілька неділь заповідав це в церкві, досить голосно. Казали, що наша церква в довгах то треба щось робити, щоби ті довги можна сплатити. Ну, і піддали гадку нашим жінкам, щоби зробити весілля.

Я думаю собі: Треба подивитися на те краєве весілля. У краю я не був тай не бачив. Не жалував 1 доляра. Заплатив. Думаю собі: варта подивитись на весілля, тай ще говорили, що й вечеру дадуть.

Приходжу я на галю десь коло семої години вечером. Люди йдуть, сідають, другі стоять — всі чекають на весілля. Багато жінок в українських строях ходять між публикою, а інші там знов наливають в пайнтівки, щоби було готове. Мені стало дуже інтересно, щоби якнайскорше те весілля починалось. Дочекатися не можу.

Нарешті підноситься куртина і я відразу побачив пайнтівку. Сидить одна жінка. Інші приходять і говорять, що мають дочку і будуть робити весілля. Частуються тай частуються. Не довго треба було чекати, і зачинають співати. Тягнуть здорово, одна одній перебиваючи.

Тим кінчиться перший акт. Зачинається другий. Знов у тім самім порядку, тільки більше жінок і більше пайнтівок.

Приходить акт третий. Посадили молоду на середині сцени. Заложили якусь червоненьку перуку. Не знаю нащо. Чи не була молода лиса? Вбирають її. Приходить молодий, стає коло молодої; нічого не говорить. Опісля музики, дружки, дружби, тай ще яких зо двацять свах більше, словом, всі гуляють. Потім усі кричать, що йдуть до шлюбу. І знов мене непокоїть, де підуть до шлюбу. Знов підноситься куртина. Зі сцени зробили церкву. Стоїть на середині престіл, на престолі горять дві свічки, лежить якась книжка. Вводять молоду. Музика ріже марша. Потім входять свахи і староста з костуром у руках і з когутом під пахою. Виходить піп із захристії, вбраний в церковні ризи і червону шапку. Чи то, думаю, наш парох так по епископськи вбрався? Ні, наш парох стоїть на гали разом з публикою. Піп на сцені кричить: „Де когут?" Староста дає попови когута. Той кидає когута до захристії. Хтось з весільних закукурікав, щоби доказати публиці, що то був когут, а не курка. Потім беруться до шлюбу. Каже піп молодим клякати. Молода не хоче. Піп шарпає молоду і примушує клякати, бере за руки, складає на купу і говорить присягу, а молоді повторяють за ним. Староста накивує молодій костуром. Піп бере кропило і зливає молодих і публику.

Дітям то лиш подай щось такого. Аж скачуть, так тішаться, який то гарний шлюб в наших старих контрах. А мені плакати хочеться, що нині в двацятому століттю, та ще й в Америці, люди такі шопки стружуть. Чи вжеж ми маємо свої обряди на сцену представляти і висмівати? Що та наша молодіж собі подумає?

Не кінець на тім. Зачинають і публику гостити. Наші свахи вже й не довиджують добре від тих пайнтівок. Декуди пізнали своїх тай аж по дві пайнтівки ставлять на купу. Вже й трета година попівночи, а тут далі тої самої. Пийте горівку, панове, більше заробимо та довг сплатимо.

Всі свахи видно були дуже вдоволені тай казали, що нам треба буде ще більше щось такого зробити. Я думаю, щоби таке більше не повторялося.

Гість.

*) (імя місцевости пропускається, щоби справу розбирати принципіяльно. — Ред.)

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані складаємо сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення посмертного в сумі $500 по моїй покійній жінці, а нашій мамі Анні Свириді, котра прожила 52 роки і оставила мужа і четверо дітей сиротами. Бажаємо нашій орґанізації якнайкращого успіху. Також дякуємо місцевим урядникам і членам бр. св. Йосафата, від. 217, що взяли численну участь у похороні.

Михайло Свирида, муж, Йосифина, Розалія, Ілько, Катерина, діти.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ НА ДНЯХ ОДЕРЖАНО З КРАЮ

- **Біч, Рекс. — ЗАЛІЗНИЙ ШЛЯХ.** Повість з англійського. Оправлена — 1.00
- **Вволлес, Л. — БЕН-ГУР.** Повість з часів Ісуса Христа. Книжка читана всіми народами, один з клясичних творів усього світа. Гарний стиль, цікава акція, благородні ідеали: любов Бога та рідної землі — роблять цей твір якнайбільше підхожим до поширення між найширші круги нашого народу. — $ 80
- **Вовчко, Марко. — ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА.** Зміст: Сестра, Козачка, Чумак, Одарка, Сон, Горпина, Викуп, Свекруха, Отець Андрій, Максим Грімач, Данило Гурч, Чари, Три Долі, Не До Пари, Два Сини, Ледащиця, Від Себе Не Втечеш, Інститутка. Оправлена — 1.25
- **Вовчко, Марко. — МАРУСЯ.** Повість — 45
- **Гаврилюк, Ілько. — ТЕРНИСТИМ ШЛЯХОМ** — 50
- **Гашек, Ярослав. — ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ (Швейк на Фронті).** Авторизований переклад з чеського — 90
- **Гашек, Ярослав. — ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ (Швейко в Запіллю)** — 90
- **Гомзин, Б. — ПРОКЛЯТІ ЧАСИ.** В книжочці два оповідання, що сягають сюжитами в недавні часи гром. війни на Україні. Оповідання „АЖ ТАМ" більш вражаюче змістом. Варталоб цю книжечку кинути масово в кожну місцевість — 20
- **Гребінка, Е. — ЧАЙКОВСЬКИЙ.** Історична повість — 80
- **Грінченко Б. — ПІД ТИХИМИ ВЕРБАМИ.** Повість. Оправлена — 1.50
- **Грінченко Б. — СОНЯШНИЙ ПРОМІНЬ.** Повість — 65
- **Георг, Д. — СПОМИНИ З СЕРБСЬКОГО ФРОНТУ.** Дивні пригоди австрійського жовніра — 35
- **Чернява, І. — НА СХОДІ МИ.** Оповідання, опр. — 95
- **Дерлиця, М. — В МЛАКАХ.** Повість — 40
- **Дежеліч, В. — СОФІЮ ВИБРАВ.** Істор. повість з часів візант. цісарства. Перекл. М. Фірак — 80
- **Дудко, Ф. — ГЛУМ.** Оповідання — 35
- **Дудко, Ф. — КРАСА ЖИТТЯ.** Оповідання — 20
- **Ілько Борщак—Рене Мартель. — ІВАН МАЗЕПА.** Життя й пориви великого гетьмана — 1.50
- **Кервуд, Д. — З ТАВРОМ УБИЙНИКА.** Повість, пер. М. Лотоцький. Є це Книжка пригод благородного чоловіка, закинутого судьбою в дику країну північної Канади — 80
- **Кобилянська, Ольга. — В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА.** Оповідання. Розказується про молодого парубка Гриця, що кохається в двох дівчатах, з якими обіцяє женитися. Коли опісля жениться з одною — друга в розпуці шукає чар-зілля та отроює ним молодого Гриця, а сама, збожеволівши, топе на дні глибокої води. Кобилянська розробляє цю стару тему далеко глибше психольоґічно, чим її попередники. — 90
- **Ковч, о. Еміліян. — ЧОМУ НАШІ ВІД НАС УТІКАЮТЬ** — 50
- **Кобилянська, Ольга. — ЗЕМЛЯ.** Повість. Тут Кобилянська малює на ширшій картині соціяльні взаїмовідносини буковинського села XIX століття. Земля — це та вища, просто містична, сила, що складає цей невблаганий фатум, що примушує Саву вбити брата Михайла, а наймичку Анну зазнати стільки горя і сліз — 2.50
- **Кобилянська, Ольга. — ЦАРІВНА.** Героїна Наталка Верковичівна виступає тут „надлюдиною" з презирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змаганням до повної еманципації пригнобленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, щоб він її не пригнітив. Тому то відкидає обмежного орядина, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка — 2.75
- **Курдидик, Анатоль. — ЯСНІ ВОГНІ.** Оповідання. Молодий, а проте вже досить широко читачам знаний, автор проявив у цій книжці чималий талант. Велике багацтво сюжетів, добре виведений розбір душі поодиноких героїв, палкий патріотизм та свіжий чуттєвий стиль роблять цю збірочку цінним вкладом у нашу „воєнну" літературу. — 20
- **Лепкий, Богдан. — ПИСАННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Верниволею. Том І. Вірші, том ІІ. Проза. В полот. опр. — 5.50

Замовлення разом з належитістю слати до:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

M. LUCHKOVITCH, M. P., SPOKE AT MEETINGS HERE DURING WEEKEND.

Canada's Only Ukrainian Member of Parliament Sees Nations of Europe Feverishly Preparing for War.

"War in Europe is inevitable. Conditions are ripe for it, the nations of Europe are preparing for it, and it cannot be postponed much longer." In these words Michael Luchkovitch, M. P. for Vegreville, Alberta, the only Ukrainian citizen of Canada to be elected to parliament, expressed his views on the European situation in an interview given to The Times on Saturday afternoon, while on a week-end visit to Oshawa. These views he further outlined in two addresses while in the city, one on Saturday evening at a meeting in the Ukrainian Hall 611 Albert Street, and another given at the annual Shevchenko musical festival in the St. George's Ukrainian Hall on Sunday evening. Mr. Luchkovitch's views of the European situation are made particularly impressive because of the fact that he recently visited Europe, particularly the central European and Balkan countries, and attended a meeting of the world's Inter-Parliamentary Congress at Bucharest, being the only Canadian member of parliament to attend.

Keen Student.

Although a Ukrainian by racial descent, Mr. Luchkovitch speaks English perfectly, and is a keen student of history and economics. He has the natural culture of his race, and lays great stress on that culture as a racial characteristic which makes his people stand out as distinctive from the Poles, Russians, Czecho-Slovaks and Rumanians who are today, over in Europe, their leaders. He has all that love of freedom and independence which is also a characteristic of the Ukrainian people, and in both of his addresses, he dwelt at some length on the ever-growing movement to create international sympathy for the plea of the Ukrainians for self-determination. In his address, too, he dwelt at length on the general world situation, and held up the spectre of war as the only possible outcome of the conditions which prevailed.

Canada's Defence Laughable.

"In the House of Commons this week we were discussing the estimates for national defence," said Mr. Luchkovitch. "I could not oppose them after what I had seen of the great preparations for war in Europe. In fact, it seemed laughable, after seeing the armies of Europe, to provide only ten million dollars for national defence in Canada. The Nations of Europe are armed to the teeth. In restaurants, theatres, streets and trains, the chief patrons are army officers. They are men of the swash-buckler type, but seem rather effiminate, and delight in going around in their gaily decorated uniforms. Every country is swarming with them and great armies are being held in readiness for the crash when it comes."

Must Correct Blunders.

"Why should war be necessary?" Mr. Luchkovitch was asked.

"War will be necessary to correct the terrible blunders of the Versailles Treaty, was the frank answer. "It was a mistake to make that treaty so soon after the war, before the passions of war had died down. That treaty was a product of selfishness, greed, hatred and vindictiveness, and it was an impossible document to carry out. The Wilson policy of self-determination was fine in theory, but it has never been carried out, because the victorious nations wanted too much. There are 3,000,000 Hungarians living under Rumanian rule, there are seven million Ukrainians living under Poland and milions of other people are being left, as minorities, under the rule of their traditional enemies, and are being subjected to tremendous persecution. Under the treaty of Versailles, these minorities were supposed to have cultural liberty, but it has never been given to them, and that it one of the great causes for the trouble in Europe."

Mr. Luchkovitch regards Poland as the centre of possible outbreak or war, so far as Europe is concerned. "There are no real Poles," he said. "Poland has no entity, but is made up of several minorities from other races, held together by military force. The Polish leaders have dreams of a great Polish Empire such as used to exist, stretching from the Baltic to the Black Sea. They have reached the Baltic by way of the Polish Corridor through Germany, one of the greatest danger spots in Europe, and are now aiming at moving southward to the Black Sea. But there are thirty millions of Ukrainians, who believe in their right to national autonomy, in between. These Ukrainians were sacrificed in the interests of France and Poland after the war, and have been divided between Poland, Russia, Rumania and Czecho-Slovakia. But they are still Ukrainians, with their own language and their own culture, and they are waiting for the day which will bring them their independence."

"When do you think that day will come?"—Mr. Luchkovitch was asked.

"After the next war," he replied calmly.

In his address on Saturday and Sunday evening, Mr. Luchkovitch enlarged to same extent on these views, and gave many illustrations of persecution of the Ukrainians in Poland and Soviet Russia to indicate the terrorism which exist in these conutries, closing by expressing the fervent hope, that, before many years have passed, a free and independent Ukraine will arise to revive the glorious traditions and history of its storied past.

(The Oshawa Daily Times, March 19, 1934).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Громадянин Василь Михалюк переслав через Обєднання $51.22 коляди, зібраної в Амстердамі. Коляда призначена на Рідну Школу.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ.

Коляда на Рідну Школу.

Коляду на Рідну Школу зложили отсі члени від. 32 У. Н. Союза: по 50 ц.: І. Сеник, М. Чопик, М. Катала, І. Іванів, І. Душенчук і М. Лесів; по 1 дол.: В. Думенчук, А. Бучко, Й. Коваль, Й. Миськів, Т. Багрій, М. Кирич, Й. Душенчук, М. Гречин, І. Гречин. Разом вислано до Обєднання $12.

Іван Гречин.

НЮ МАРКЕТ, Н. ДЖ.

З уродин на інвалідів.

Жінка і діти влаштували гром. Скрутовському гарну забаву зприводу 50 літніх уродин. По забаві заспівали гості „Ще не вмерла". Але кождий завважав, що ще чогось бракує. Тож встала одна жінка й попросила про жертви на край.

Зложили по $1: Скрутовська, Драгула, Ю. А. Луців, Хміль, С. К. Дорош, Гринович і Агіновський (масарська спілка), а по 50 ц.: Шарик і П. Пшик.

Зібрано $7 і вислано на інвалідів через Обєднання.

К. Дорош.

ВІЛІНГ, В. ВА.

Коляда на народні цілі.

Члени від. 33 ОДВУ пішли цього року з колядою на народні цілі для Рідного Краю. Всі члени нашого відділу є заразом членами співацького хору, котрий гуртується при українській церкві. Співаки розділилися: одні пішли з колядою на народні цілі, а другі на церкву. Цьогорічна коляда перевищила всі минулі коляди в нашій місцевости.

Колядувати ходили: на Вілінг і Фултон: М. Ридош, І. Шелева, молоді, П. Грушкевич, панна Люба Ковальська, Марія Когут, В. Рафа, Д. Якубів, Я. Антошків, М. Медвідь і Михайло Дуткевич.

Другий день колядували на Глендейл і Манисвіл: В. Когут, І. Шелева, стар., і Михайло Дуткевич.

На коляду жертвували по $2: о. О. Ковальський і П. Пилипчук; по $1: жертвували: В. Когут, І. Шелева, стар.; М. Дуткевич, Й. Солецький, Т. Тихоневич, М. Гореча, З. Терлецька, М. Подола, П. Вербіцький, О. Гук, П. Вітенко, О. Салик, М. Зень, Гр. Саган, М. Пастернак, І. Сліцький, Н. Пецко, В. Горбатюк, Д. Палюх, В. Реваковський, А. Бліщ, О. Габак, П. Купчак, П. Чайковський, І. Бущіль, А. Совик, Я. Вітенко, Д. Щербатий, М. Петрик, Д. Махницький, М. Моравська, Ю. Мельник, Й. Адамяк, І. Геляк і П. Жухів; по 50 ц. жертвували: В. Ридош, І. Якубів, Ф. Лефкій, С. Швек, В. Яськів, А. Антошків, М. Струк, М. Медвідь, І. Ганас, В. Сирило, О. Крупа, А. Когут, І. Ковальник, І. Карась, М. Пуцило, С. Грушкевич, Т. Куцло, Ю. Божик, І. Ярило, В. Борсук, А. Верещинський, Й. Феца і І. Кабала; по 25 ц. жертвували: М. Муцей, Ю. Субтельна, А. Джеймс, П. Кітляр, А. Кундира, І. Драган, Б. Беньковнч, І. Рафа, П. Решков і Л. Боришенко.

Разом заколядовано $53.75. З того був розхід $1.75. Вислано через Обєднання $50, а то по половині на боєву акцію Рідну Школу. Осталося $2. До них доложено з каси від. 33 ОДВУ $3 і вислано $5 до Центральної Управи ОДВУ на пресовий фонд „Вістника".

Михайло Дуткевич, секр.

СЕНТ ЛУІС, МО.

Замісць вінка — на інвалідів.

Український Народний Дім в Ст. Луіс, Мо., довідався про смерть Стефана Макара й замісць вінка на могилу вислав через Обєднання $5 до краю на інвалідів.

Михайло Бартіш.

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

Коляда на Рідну Школу.

Гром. Йосиф Петрик переслав через Обєднання коляду на Рідну Школу в сумі $15. Це коляда від Американсько-горожанського клюбу.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Коляда на Рідний Край.

Гром. Т. Данилюк переслав коляду в сумі $30 з призначенням: $10 на боєву акцію, $10 на Рідну Школу й $10 на інвалідів.

КЕМПБЕЛ, О.

На Рідну Школу й політичних вязнів.

Українська громада переслала через Обєднання на Рідну Школу $10 і на політичні вязні $5.90.

Федір Куценко,
218 відділ У. Н. С.

ГОЛИОК, МАСС.

На Край.

Жертва з каси 171 від. У. Н. С.: $5 на Р. Школу, а $5 на голодуючих. Крім того жертвували на інвалідів такі члени відділу: І. Серединський, С. Клемяк та В. Бурко по $1.

Разом вислано через Обєднання $13 на Рідну Школу й інвалідів.

Василь Бурко.

ШАМОКІН, ПА.

На Рідний Край.

Українська гр.-кат. громада переслала через Обєднання $21.20. Ці гроші зібрано підчас панахиди дня 26. листопада 1933 року за поляглих наших героїв і призначено $11.20 на інвалідів, а $10 на Рідну Школу.

А. І. Дроздяк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(74)

Коли Тарзан, під сторожею, вийшов з каменоломів на поверхню землі, він привитав світло сонця та свіже повітря майже з віддихом вдячности. Він знов оглядав з подивом бані домів Вельтомарісмакусів. Вони виглядали йому хочкуди більшими тепер, коли він мав ледви одну четверту частину своєї первісної висоти.

Вони перейшли королівським коридором з його білими й золотими королівськими прапорами та ввійшли до коридора вояків. Знайшовшися в середині, група поступала вперед то по легко похилій землі то по простих сходах, поки не знайшлася на висоті яких пятьсот стіп понад поверхнею землі.

Вони задержалися перед одними дверми. Один з вояків скавав до сторожа на дверях: „Скажи Зоантрогагови, що ми привели йому Зуантроля, Великана, та ще одного раба, котрий може з ним порозумітися дивною мовою". Сторож ударив списою об тяжкий дзвін, що висів коло дверей.

Вони прийшли перед вояка, прекрасно одітого, що сидів за великим столом, на якому були розставлені preріжні інструменти та грубезні книжки. Це був могучий чарівник, Зоантрогаго, котрого предивне знання зменшило зріст великого пана джунглів до величини карлика.